

LUNNER
KOMMUNE

Kommuneplan

2013 - 2024

Samfunnsdelen

Vedtatt av Lunner kommunestyre 20.6.2013, sak 47/13

Referanse: 08/2026-92

Sakstittel: Revisjon av kommuneplan for Lunner Samfunnsdel og arealdel
2013-2024

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	3
2	Visjon	4
3	Målsettinger i forhold til sentrale tema	6
3.1	Befolkningsutvikling	6
3.2	Tettstedsutvikling.....	6
3.3	Klima og energi.....	6
3.4	Folkehelse	6
3.5	Næringsutvikling inkl. landbruk.....	7
4	Strategiske valg	8
4.1	Kommunedelplan Samfunnsutvikling	8
4.2	Kommunedelplan Kommuneorganisasjon	10
4.3	Kommunedelplan Kultur	11
4.4	Kommunedelplan Oppvekst.....	12
4.5	Kommunedelplan Omsorg.....	14
4.6	Kommunedelplan Teknisk.....	15
5	Planutfordringer	17
5.1	Samfunnsutvikling.....	17
5.1.1	Boligpolitikk/ befolkningsutvikling.....	17
5.1.2	Tettstedsutvikling	17
5.1.3	Klima og energi.	18
5.1.4	Folkehelse	18
5.1.5	Naturressurser.....	18
5.1.6	Samfunnsikkerhet og beredskap	19
5.1.7	Landbruk	19
5.1.8	Annen næring	20
5.2	Kommuneorganisasjon.....	20
5.3	Kultur	20
5.4	Oppvekst	21
5.5	Omsorg.....	22
5.6	Teknisk.....	22
6	Vedlegg.....	23
6.1	Kommunens planstruktur	23
6.2	Dette har andre bestemt.....	23
6.3	Hva forteller tall og statistikk.....	23
6.4	Mulige utviklingsveier	23
6.5	Kapasitet sosial og teknisk infrastruktur.....	23
6.6	Bo- og næringsutvikling i Lunner.....	23
6.7	Økonomiske konsekvenser av ønsket utvikling.....	23

1 Innledning

Kommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for kommunens helhetlige og langsiktige planlegging. Dette gjelder samfunnsdelen hvor kommunen vektlegger viktige utfordringer knyttet til samfunnsutvikling og synliggjør målsettinger og strategiske valg kommunen tar knyttet til disse målsettingene. Kommuneplanens arealdel viser sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk.

I tråd med vedtatt planprogram er fokus satt på følgende tema:

- Befolkningsutvikling
- Tettstedsutvikling
- Klima og energi
- Folkehelse
- Næringsutvikling inkl. landbruk

Kommunestyret vedtok tidlig i prosessen at vår visjon

Det gode liv lever vi bedre i Lunner! Nær naturen - nær byen!

skulle beholdes. Det er gjort en beskrivelse av hva dette kan innebære i praksis i planperioden.

Det er utarbeidet målsettinger for de valgte tema nevnt over. De strategiske valgene knyttet til disse målsettingene er nedfelt for hver av våre seks kommunedelplaner (se vedlegg 6.1 som viser kommunens planstruktur). De strategiske valgene er begrunnet (kursiv).

Kommuneplanens samfunnsdel har ikke i seg handlingsdel. Dette er i vår planstruktur lagt til kommunedelplanene. Disse revideres hvert 4. år og rulleres årlig.

Kommunestyret har ved denne revisjonen av kommuneplanen satt seg som mål å få en sterk befolkningsvekst i kommunen. Dette anses som realistisk ut i fra at den sørligste delen av kommunen har akseptabel avstand til Oslo som arbeidsmarked. At det er stort press på Oslo som bosted kan bidra til at Harestua og Grua er attraktive å etablere seg på. Det er imidlertid utfordrende at kommunen ikke har et tettsted med sentrumsfasiliteter. utfordringen ligner derfor litt på spørsmålet om hva som kommer først av høna eller egget, hvordan få til befolkningsvekst og tettstedsutvikling. Hvordan skape botilbud som passer hele befolkningen hele livet? Hvordan skape lokale arbeidsplasser? Hvordan ha gode tjenester å tilby innbyggerne når investeringsoppgavene øker? Hvordan skape en god samfunnsutvikling i hele kommunen?

Lunner kommune er på vei inn i ei ny tid, da befolkningsvekst og tettstedsutvikling er viktig. Vi skal ivareta folkehelse, klima og energi, samfunnssikkerhet og forvalte våre ressurser på en bærekraftig måte, slik at vi ikke ødelegger for framtidens innbyggere. Kommunestyret har i denne planen lagt sine mål og gjort strategiske valg ut i fra dette.

2 Visjon

Det gode liv lever vi bedre i Lunner! Nær naturen - nær byen!

Beskrivelse av ønsket utvikling i Lunner kommune mot 2020

Lunner kommune er en kommune i vekst og utvikling. Folketallet vokser etter vedtatte målsetninger. Dette skyldes vår nærhet til Oslo, kombinert med et gunstig prisnivå sammenlignet med Oslo. Kommunen kan dessuten by på de tjenester og tilbud som etterspørres. Harestua er et tettsted under utvikling og har fått en god start i form av mye positiv omtale, særlig knyttet til en tydelig miljøsatsing.

En av de store utfordringene for Lunner har vært at kommunen har manglet et tettsted med sentrumsfasiliteter. At hverdagen kan organiseres på en god måte er blitt stadig viktigere for folk. Det gjelder barnefamilier hvor arbeidsreiser, henting i barnehage, handling, aktiviteter og friluftsliv skal gjennomføres i en travel hverdag. Det er også av stor betydning i forhold til å beholde den litt eldre generasjonen i kommunen. Leiligheter i gangavstand til butikker, møteplasser og offentlig kommunikasjon er avgjørende. Harestua og Roa er blitt våre gode svar på dette.

Utviklingen av Lunner som geografisk område ivaretar grunnleggende verdier som jordvern, kulturlandskap, miljøvern og god areal- og transportplanlegging. At utbygging i hovedsak skjer fra og med Grua og sørover sikrer Nordbygda med hensyn til jordvern og kulturlandskap. Dette i seg selv bidrar også til varierte botilbud i kommunen.

Sterk vekst i befolkningen krever investeringer og vekst i tjenesteproduksjonen. Det er viktig at en tenker helhet og smarte løsninger. Lunner ungdomsskole ble en 7 - 10 skole på grunn av at Lunner barneskole var vanskelig å utvide. Videre er det erkjent at vi må bruke bemanning på tvers av tidligere tjenesteområder for å skape gode tjenester og fleksible løsninger. En må stadig ta valg for å optimalisere tilbudet til kommunens innbyggere som helhet.

Lunner kommune er en robust kommune og har lagt tanken om kommunesammenslåing på hylla. En har et godt samarbeid med nabokommunene om en rekke tjenester. Det er imidlertid lagt vekt på å ha tjenester "i eget hus" der nærhet er et viktig element.

At det utvikles et tettsted med sentrumsfasiliteter og en tydelig miljøprofil på Harestua har også medført at Lunner er mer attraktiv i forhold til næringsetableringer. Dette gir muligheter for arbeidsplasser i kommunen. Behovet for utbedring av Gjøvikbanen og RV4 mot Oslo oppleves imidlertid i stadig større grad å være en utfordring.

Folkehelse har vært fokusområde i kommunen siden 2012. Dette handler om livskvalitet for den enkelte og god samfunnsøkonomi for kommunen. Det krever at en prioriterer tiltak som legger til rette for fysisk hverdagsaktivitet, trivsel og muligheter for oppfølging i forhold til kritiske folkehelsefaktorer. Kommunen har

prioritert gang- og sykkelveier, støtte til lag og foreninger som legger ned et betydelig arbeid, møteplasser som for eksempel biblioteket og frisklivsentral. Å klare å prioritere slike tiltak er krevende, særlig fordi forebyggende aktiviteter ikke er rettighetsutløste.

3 Målsettinger i forhold til sentrale tema

3.1 Befolkningsutvikling

- Det skal planlegges for å oppnå en befolkningsvekst større enn 1,5 % pr år i planperioden
- Lunner skal være 3000 flere innbyggere i løpet av planperioden (12 år)
- Det skal være en planlagt demografisk utvikling

3.2 Tettstedsutvikling

- Det skal utvikles et tettsted med sentrumsfasiliteter på Harestua. Dette bygges opp som en del av utviklingen i Sagparken
- Roa skal være administrasjonssentrum i kommunen og videreutvikles som tettsted for bo og næring.
- Kommunen skal bidra til at tettstedene er trygge og attraktive steder å bo og ferdes i

3.3 Klima og energi

- Lunner kommune skal legge til rette for bærekraftig energibruk som bidrar til naturlig utvikling av klima og miljø ved å
- selv vise vilje og gå i front for å redusere klimagassutslipp og energiforbruk
- bevisstgjøre kommunens innbyggere og næringsliv i forhold til klima og miljø
- I klimaregnskapet er økt opptak av drivhusgasser like mye verd som reduksjon av utslipp. De tiltak som har størst lønnsomhet samfunnsøkonomisk skal gjennomføres først, herunder et aktivt skogbruk.
- Arealplanlegging skal legge til rette for økt bruk av kollektivtransport

3.4 Folkehelse

- Arealplanleggingen skal fremme løsninger som legger til rette for aktivitet hos innbyggerne
- Det skal prioriteres tiltak som fremmer god helse i befolkningen og hos medarbeiderne, med spesiell fokus på forebyggende tiltak, jfr. samhandlingsreformen
- Legge til rette for økt fysisk aktivitet i skolene
- Tettstedsutvikling skal planlegges slik at det er gangavstand fra boligområder til offentlig tjenesteyting (barnehage, skole, pleie/omsorg/behandling samt næring og handelssentra). Videre skal gangveger og friområder planlegges slik at disse faller naturlig i bruk for befolkningen i alle aldersgrupper.
- Kollektive transporttilbud må planlegges slik at det blir den naturlige førsteprioritet

3.5 Næringsutvikling inkl. landbruk

- Det skal etableres nye arbeidsplasser i kommunen. Økningen bør være tilsvarende det dobbelte av befolkningsveksten i prosent.
- Ved Harestua og Grua, langs RV 4 skal det legges til rette for varehandel og næring
- Roa sentrum skal videreutvikles med varehandel og annen næring. Plasskrevende næring legges til Roa sør.
- Kommunen skal aktivt bidra til å utvikle og markedsføre attraktive næringsarealer.
- Lunners strategiske beliggenhet skal utnyttes spesielt i forhold til turistnæring.
- Sysselsettingen i landbruksnæringen, inkl. tilleggsnæringer, skal videreutvikles og det skal stimuleres til økt aktivitet.

4 Strategiske valg

4.1 Kommunedelplan Samfunnsutvikling

Befolkningsutvikling

- Kommunen skal aktivt understøtte realiseringen av tettstedet Harestua med tilhørende næringsarealer.
Det området som raskest kan realisere målsetningen om vekst. I tillegg vil det være utløsende for videre vekst i hele kommunen. Dette ut i fra avstand til arbeidsmarkedet i Oslo, mulighet for konsentrert bostruktur, nærhet til sosial infrastruktur og kollektivknutepunkt. Nord i kommunen skal kulturlandskap, jordvern og naturverdier hensyntas i større grad.
- Det skal være et variert botilbud.
Dette skal gjøre det attraktivt for alle grupper av folk å bli boende/flytte til kommunen. Det betyr at de botilbudene som ikke finnes må sikres i nye reguleringsplaner.
- Planavklarte områder må realiseres i planperioden
Det er en stor planreserve som skal følges opp. Det vil avdekke årsakene om hvorfor områdene ikke realiseres.
- Kommunen skal øke oppmerksomheten for potensielle innbyggere om Lunner generelt og Harestua spesielt som bo og næringsområde for Osloregionen.
Kommunen skal markedsføres, både som egen kommune og som en del av regionen Hadeland. Selv om vi er Oslo-nære, er kommunen i mange sammenhenger en kommune hvor folk passerer uten å stoppe opp. Det er derfor viktig å synliggjøre de kvalitetene og mulighetene kommunen har.
- Kommunen skal jobbe for at forholdene for pendlere bedres gjennom økt regularitet på Gjøvikbanen og at ekspressbusser fra Nittedal har vendepunktet trukket nordover til Lunner.
Lunners nærhet til Oslo gjør at vårt viktigste arbeidsmarked ligger der. Det er derfor viktig at kollektiv transport er et så godt alternativ at dette blir førstevalget. Transporten bør være slik at pendlingen blir minst mulig byrdefull.

Tettstedsutvikling

- Kommunen skal støtte utviklingen av tettsteder
Kommunen kan støtte utviklingen av tettsteder på mange måter. Det være seg å bygge nettverk, støtte planprosesser, bidra til å søke støtteordninger, understøtte ønsket utvikling ved å lokalisere kommunale tjenester til tettsteder og legge til rette for gode møteplasser.

Klima og energi

- Areal- og transportplanlegging skal bidra til redusert bilbruk og økt bruk av kollektivtransport og aktiv transport (gå/sykle)
Lunners største kilde til klimagassutslipp er biltransport. Det er derfor viktig at planlegging av boligområder, veier, gang- og sykkelveier, snarveier og kommunale tjenestetilbud reduserer behovet for bruk av bil

- Tilrettelegge og stimulere til å videreutvikle nett for fjernvarme/nærvarme.
Lunner kommune skal både i egen tjenesteproduksjon og som forvaltningsmyndighet være tilrettelegger og pådriver i forhold til å videreutvikle fjernvarme/nærvarme. Plan- og bygningslovens muligheter skal nyttiggjøres.
- Kommunen skal kreve at utbyggere prioriterer energiøkonomiske løsninger.
Dette bidrar til å oppfylle målsettinger innen Klima og energi.
- Kommunen skal bidra til at eksisterende tilbud på bane opprettholdes og videreutvikles
Politisk og administrativt skal det arbeides opp mot de myndigheter som styrer utviklingen og driftingen av Gjøvikbanen. Dette for at jernbane skal bli et valgt alternativ til bruk av bil. Jernbane kan også være et alternativ som skoleskyss til Hadeland videregående skole.
- Det skal jobbes aktivt for økt busstilbud internt i kommunen
Politisk og administrativt skal det arbeides opp mot de myndigheter som styrer utviklingen og driftingen av busstilbudet. Dette for at bruk av buss skal bli et valgt alternativ til bruk av bil. I tillegg bør nye boområder legges slik at bruk av buss er et bærekraftig tilbud.
- Kommunen skal arbeide for at ruslebusløsning er en del av busstilbudet, koordinert med skolebussene
Politisk og administrativt skal det arbeides opp mot de myndigheter som styrer utviklingen og driftingen av busstilbudet. Dette for at bruk av buss skal bli et valgt alternativ til bruk av bil
- Det legges til rette for grønne lunger i tettsteder og utbyggingsområder.
Større fortetting i tettstedene og endret klima med store nedbørsmengder gjør det viktig å legge til rette slik at det ikke oppstår skader. I tillegg er det viktig at det legges til rette for fysisk aktivitet og møteplasser i tilknytning til tettsteder.
- Lunner kommune skal fortsatt være en grønn (en fortsettelse av prosjektet Grønn energi kommune) kommune
Kommunen skal vise vilje til å gå front innen klima- og energitiltak. Det skal også arbeides for at utbyggere prioriterer energiøkonomiske løsninger.
- Legge til rette for rekreasjon langs vassdrag.
Vassdrag bidrar til økt opplevelse ved bruk av naturen og tilrettelegging gjør dette mer tilgjengelig samtidig som en kan ivareta disse ressursene på en bærekraftig måte.

Folkehelse

- Legge til rette for å bruke naturen til fysisk aktivitet.
Fysisk aktivitet fremmer folkehelse. Dette gjelder både egne innbyggere og tilreisende.
- Det skal planlegges for/ivareta trygge møteplasser
Sosiale arenaer fremmer mental helse og motvirker ensomhet.

Næringsutvikling inkl. landbruk

- Det skal være klargjorte tomter for næringsetablering, ferdig regulerte med infrastruktur etc.
Dersom kommunen skal være attraktiv å etablere seg i for næringsaktører, kan det ikke kreve langvarige planprosesser og ventetid i forhold til at infrastruktur skal komme på plass. I konkurransen om etableringer vil tidsperspektivet kunne være avgjørende.
- Kommunen skal øke oppmerksomheten om Lunner generelt og Harestua spesielt som bo og næringsområde for Osloregionen for potensielt næringsliv
Både administrativt og politisk skal det arbeides aktivt med markedsføring av Lunner. Dette slik at potensielt næringsliv blir kjent med de muligheter som ligger i kommunen.
- Sysselsettingen i landbruksnæringen, inkl. tilleggsnæringer, skal opprettholdes. At sysselsettingen i landbruket opprettholdes er viktig ut i fra mange sammenhenger. Det være seg matvareproduksjon, ivaretagelse av kulturlandskapet, sysselsetting og klima- og miljøhensyn.

4.2 Kommunedelplan Kommuneorganisasjon

Befolkningsutvikling

- Kommunens legitimitet i befolkningen skal sikres ved å videreutvikle evnen til omstilling/utvikling og nyskaping.
Dette slik at kommunen framstår som en forsvarlig forvaltningsmyndighet og god velferdsprodusent.
- Kommunen skal være en attraktiv arbeidsgiver, både i forhold til ekstern rekruttering og intern forvaltning av arbeidskraft. Dette skal skje gjennom omdømmebygging, bruk av kompetanse hos medarbeiderne og gi muligheter for etterutdanning/veiledning.
Dette gir kommunen som arbeidsgiver evne til å skaffe seg nødvendige medarbeidere. Godt omdømme kan i seg selv være en grunn for å flytte til kommunen.
- Kommunen skal aktivt markedsføres
Dette gjelder både for bosetting, næringsutvikling og kommunen som arbeidsgiver
- Kommuneorganisasjonen skal ha et konkurransedyktig nivå på lønns- og arbeidsvilkår.
Lønnsnivå og øvrige arbeidsvilkår vil være viktig både for å kunne beholde kompetente medarbeidere og for å kunne rekruttere nye.

Tettstedsutvikling

- Kommunens hjemmesider skal ha oppdatert informasjon om utvikling av tettstedene.
Det skal være lett for etablerere å skaffe seg informasjon og det skal være forutsigbart hvilke muligheter og rammebetingelser som finnes.

Klima og energi

- Forankre et forpliktende miljø- og klimaarbeid hos folkevalgte og medarbeidere
Gode løsninger og bevisste holdninger skal bidra til redusert forbruk og derved forbedre klima, spare energi og penger. Tenk globalt - handle lokalt!

Folkehelse

- Alle relevante saker drøfter folkehelse i et helhetlig perspektiv
Viktig at folkehelse spørsmål implementeres i saksbehandling, samhandling og kommunikasjon.
- Arbeidsgiver tilbyr hele stillinger.
Viktig at arbeidsgiver tilbyr hele stillinger med mulighet til å velge deltidsstilling for den som ønsker det. For mange er stillingsstørrelsen avgjørende for å ha sikkerhet for et forutsigbart nivå på inntekten og for å kunne ha livskvalitet i hverdagen. Bruk av heltid har positiv effekt i et brukerperspektiv.
- Røykeforbud i alle kommunale bygg. Røyking på anviste plasser på kommunens utearealer.
Holdningsskapende, forebyggende og ivaretagende tiltak for enkeltindivid og mennesker imellom.
- Sikre et godt arbeidsmiljø med tilretteleggende tiltak, utviklingstiltak og individuelle planer
Arbeidsgivers ansvar, holdninger og omsorg for medarbeiderne kommer til uttrykk ved et lederskap som ivaretar medarbeidernes behov for trygghet.

Næringsutvikling inkl. landbruk

- Kommunen skal være pådriver i forhold til private utbyggere når det gjelder informasjon og åpne møter.
Kommunen har kompetanse og praktisk erfaring som kan lette informasjonsflyten mellom private utbyggere og innbyggerne.
- Kommunen skal legge til rette for samspill mellom ulike aktører, offentlige og private.
En vellykket næringsutvikling er en oppgave hvor flere aktører må spille på lag. Kommunen kan være en tilrettelegger for å skape gode arenaer for samhandling.

4.3 Kommunedelplan Kultur

Befolkningsutvikling

- Opprettholde og utvikle mangfoldet i kulturtilbudet
Det skal legges til rette for at lag og foreninger gis gode vilkår (samarbeid og økonomisk støtte).
- Utviklingen av kulturarenaene og kulturtilbudet skal fremme bolyst for innbyggerne i kommunen.
Dette skal være ett av flere elementer som bidrar til at oppfyller visjonen vår om at vi kan leve godt i Lunner. At vi kan bo bra, ha tilgang på arbeid,

gode tjenester og ha en meningsfull fritid. Kulturarenaer og kulturtilbud er med på å skape gode miljøer for alle aldersgrupper.

Tettstedsutvikling

- Arenaer for kultur- og idrettsaktiviteter skal lokaliseres som sentrumsfasiliteter
Det er viktig at arenaer for kultur- og idrettsaktiviteter lokaliseres som en del av de fasiliteter et tettsted skal inneholde. Dette bidrar til trivsel, folkehelse og redusert behov for transport.

Klima og energi

- Lokalisering av kulturarenaer til tettstedene.
Dette bidrar til å redusere behovet for transport.
- Kommunen skal være en bidragsyter og pådriver for en ”grønn profil” på idretts- og kulturarrangementer.
Gode løsninger og bevisste holdninger skal bidra til redusert forbruk og derved forbedre klima, spare energi og penger. Tenk globalt - handle lokalt!

Folkehelse

- Det skal legges til rette for møteplasser og informasjon om disse
*Understøtte frivillige lag og foreninger
Etablere tilgjengelige og attraktive bibliotek.
Mer omfattende frivilligsentral, en plass å komme til og større aktivitetsnivå. Dette skal bidra til et mer meningsfylt liv og sees i sammenheng med forebyggende arbeid.*
- Tilgang til et mangfold av idretts- og aktivitetsarenaer.
Variert tilbud skal dekke ulike interesser og aldersgrupper og funksjonsnivå.

Næringsutvikling inkl. landbruk

- Det skal legges til rette for kulturbasert næring.
Det som særpreger Lunner er kulturlandskapet, kulturminnene og nærhet til Marka. Disse fortrinnene må utnyttes.

4.4 Kommunedelplan Oppvekst

Befolkningsutvikling

- Barnehagene og skolene skal framstå som attraktive og med en høy kvalitet på tjenestene.
Et helhetlig forsvarlig system skal sikre kvalitet og tjenester tilpasset barn og unges behov.
- Det skal være tilstrekkelig kapasitet i forhold til barnehageplasser/skoleplasser i den enkelte skolekrets
Nødvendig kapasitet skal planlegges i forhold til vedtatte utbyggingsområder.
- Tilbud til barn og deres familier skal organiseres slik at det letter dagliglivet
Tilbud skal lokaliseres slik at det er mulig å kombinere transport til barnehage, skole, butikk og servicetilbud. Dette gir effekt i forhold til klima, miljø og helse.

Tettstedsutvikling

- Det skal jobbes aktivt for etablering av møteplasser/aktivitetsområder for barn og unge
Ved å planlegge gode tilbud til barn og unge kan en bidra til positive aktiviteter på fritid og forebygge uønsket adferd.

Klima og energi

- Holdningsskapende arbeid knyttet til klima og energi skal ha fokus ved helsestasjonen, i barnehager, skoler/SFO og Voksenopplæringen.
Gode løsninger og bevisste holdninger skal bidra til redusert forbruk og derved forbedre klima, spare energi og penger. Tenk globalt - handle lokalt!

Folkehelse

- For å skape best mulig oppvekstvilkår for barn og unge og for at disse skal få størst mulig utbytte av de kommunale tjenestene, skal følgende prinsipper ligge til grunn for kommunens tjenesteproduksjon:
  - Tidlig innsats
    - Forebygging skal prioriteres
    - Maksimal effekt av innsats
    - Bedret livskvalitet
    - Større mulighet for ønsket utvikling
  - Helhetlige tilbud
    - Tverrfaglig samarbeid
    - Hensiktsmessige arenaer for formelt samarbeid
    - Velfungerende samarbeidsrutiner
- Ved skoler, barnehager og aktivitetsområder skal det legges til rette for aktivitetsfremmende anlegg.
Fysisk aktivitet forebygger helseproblemer hos barn og ungdom. Dette bidrar også til en sunnere voksen befolkning på sikt.
- Fremme god helse på oppvekstarenaene
Det innebærer fysisk tilrettelegging for aktivitet, tilrettelagt slik at flest mulig kan gå til skolen, legge vekt på holdningsskapende arbeid blant annet i forhold til røyking og bruk av rusmidler, samt skape trygge psykososiale miljøer.

Næringsutvikling inkl. landbruk

- Utvikle et samarbeid mellom lokalt næringsliv og skolene
Dette for å kunne skape et alternativ til tradisjonell undervisning for elever som har behov for dette.
- Stimulere til entreprenørskap gjennom arbeid med elevbedrifter og aktiv kontakt med lokalt næringsliv
Opplegg gjennomføres gjennom hele det 13-årige skoleløpet.

4.5 Kommunedelplan Omsorg

Befolkningsutvikling

- Helsetjenester på beste effektive helse- og omsorgsnivå med fokus på brukerinnflytelse og kvalitet.
  - *Hjemmetjenester skal dimensjoneres etter befolkningens utvikling.*
  - *Dagtilbud for hjemmeboende med omsorgsbehov skal utvides og utvikles.*
  - *Institusjonsplasser tilpasset ulike kategorier må følge befolkningsutviklingen.*
- Det skal være lagt til rette for å kunne ivareta egen helse.
Dette gjelder både fysisk tilrettelegging av infrastruktur, tilgjengelighet og tilbud om helsetjenester.

Tettstedsutvikling

- Nye tjenestetilbud skal fortrinnsvis lokaliseres til Harestua eller Roa i forbindelse med tettstedsutviklingen.
Omsorgsboliger og tilrettelagte boliger skal sentralt lokaliseres mht at innbyggerne i disse boliger har nærhet til annen kommunal tjenesteyting og handel/sosiale arenaer. Videre vil offentlige tjenesteyting som hjemmetjenester bli mer tidseffektiv.
- Det skal legges til rette for møteplasser/aktivitetstilbud for ulike omsorgsgrupper.
  - *Økt livskvalitet*
  - *Mindre ensomhet*
  - *Forebyggende (spesielt for ungdom)*
  - *Forebygger økt vekst i kommunal tjenesteyting*

Klima og energi

- Holdningsskapende arbeid knyttet til klima og energi skal ha fokus i møtet med brukeren.
Gode løsninger og bevisste holdninger skal bidra til redusert forbruk og derved forbedre klima, spare energi og penger. Tenk globalt - handle lokalt!
  - *Roa som kollektivt trafikknutepunkt utvikles*
  - *Busstilbudet internt i kommunen utvikles (servicebuss)*
  - *Trygge gang og sykkelveier.*

Folkehelse

- Bidra aktivt i samarbeid med øvrige sektorer til å gi informasjon, råd og veiledning om hva den enkelte selv kan gjøre for å fremme helse og forebygge sykdom
Informasjon og veiledning om faktorer som har betydning for folkehelsen er av betydning for å kunne nå Samhandlingsreformens intensjon om å forebygge mer og bedre.
- Sørge for å ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen, samt positive og negative faktorer som virker inn.
En oppdatert oversikt over helsetilstanden i kommunen er en forutsetning for å iverksette nødvendige tiltak i forhold til folkehelseutfordringer i befolkningen.
- Det skal etableres frisklivsentrar

Næringsutvikling inkl. landbruk

- Avlastning skal primært gis i kommunal avlastning og i tilbud under Inn på Tunet (Grønn Omsorg).
Avlastning gitt i kommunal regi er en tjeneste hvor vi har god oversikt over innholdet i tjenesten. Inn på Tunet kan utvikles til et godt supplement til dette.

4.6 Kommunedelplan Teknisk

Befolkningsutvikling

- Det skal legges til rette for nødvendig infrastruktur i forhold til planlagt befolkningsvekst
Kommunen vil være mer attraktiv og forutsigbar for utbyggere.

Tettstedsutvikling

- Det skal legges til rette for attraktive offentlige uterom.
Dette bidrar til møteplasser og skaper trivsel og fysisk aktivitet. Dette er også et element som vil kunne bidra til ønsket befolkningsutvikling
- Det skal etableres infrastruktur med tilstrekkelig kapasitet.
Dette bidrar til forutsigbarhet for nyetableringer slik at næringsarealer blir tilgjengelig på kort varsel.
- Kommunen skal sørge for planmessig vedlikehold og nødvendig oppgradering av kommunale bygg og eiendommer.
Dette for at tettstedene skal være trygge og attraktive steder å bo og oppholde seg i. Det er dessuten viktig i forhold til fysisk arbeidsmiljø og inneklima for brukerne av kommunale tjenester og medarbeiderne.
- Kommunen skal ha et aktivt forhold til utvikling av egen eiendom.
Dette for sikre effektiv bruk av kommunale eiendommer og ressurser.

Klima og energi

- Kommunen skal prioritere tiltak som bidrar til redusert energiforbruk og overgang til bruk av fornybar energi
Dette gjelder etablering, vedlikehold og rehabilitering av bygg og anlegg.
- Holdningsskapende arbeid knyttet til klima og energi skal ha fokus i forhold til skoleskys og trafikkisikkerhet.
Bevisste holdninger skal bidra til redusert bilbruk og derved forbedre klima og spare energi. Tenk globalt - handle lokalt!

Folkehelse

- Sammenhengende gang- og sykkeveger
Fysisk aktivitet fremmer folkehelse. Det skal kunne sykles til jobb, skole og fritidsaktiviteter.
- Kommunale bygg skal ha et inneklima som tilfredsstillende gjeldende krav.
*Et godt inneklima fremmer helse og gir økt nærvær.
Klima, miljø og helse - hånd i hånd*

- Kommunen skal sikre innbyggerne tilstrekkelig drikkevann av tilfredsstillende kvalitet
Dette er forebyggende helsearbeid.
- Stille kommunal eiendom til disposisjon for tilrettelegging av tur langs vassdrag og rekreasjon.
Attraktive turstier legger til rette for aktivitet og god helse.
- Kommunen skal sørge for planmessig vedlikehold og nødvendig oppgradering av kommunale bygg og eiendommer.
Legge til rette for at kommunale idrettsanlegg/svømmehaller og uterom er i en slik stand at de er attraktive å bruke.

Næringsutvikling inkl. landbruk

- Kommunen skal legge til rette for god tilgjengelighet til næringsarealer.
Det skal være enkelt for næringsdrivende å etablere seg i Lunner
- Det skal etableres infrastruktur med tilstrekkelig kapasitet.
Dette bidrar til forutsigbarhet for nyetableringer slik at næringsarealer blir tilgjengelig på kort varsel.

5 Planutfordringer

5.1 Samfunnsutvikling

5.1.1 Boligpolitikk/ befolkningsutvikling

Kommunestyret har i sitt arbeid med Kommuneplanens samfunnsdel gjort foreløpige vedtak med mål hvor det er sterk vekst i befolkningen i Lunner. Dette ansees som mulig sett i sammenheng med den vekst som forventes i Osloregionen i åra som kommer. Utbygging skal i hovedsak skje fra og med Grua og sørover. Her er det et stort potensial for utbygging av boenheter i gangavstand til kollektivknutepunkt, skoler og næringsarealer.

Sosial infrastruktur som barnehager, skoler og helsetjenester må dimensjoneres i forhold til størrelse på veksten. Dette vil sette kommunen under økonomisk press. Det er derfor viktig at en legger gode planer for denne utviklingen, hvor en nøye vurderer hvordan en skal løse behovene.

Det er en utfordring å finne områder for boligutbygging i gangavstand til Lunner barneskole. I umiddelbar nærhet til skolen ligger noe av Hadelands mest verdifulle kulturlandskap med spesielle naturtyper med arter av internasjonal interesse. Skal det planlegges større boligutbygging nord i kommunen er det imidlertid viktig at dette lokaliseres i gangavstand til Lunner barneskole.

Det skal være varierte tilbud av boliger ved at vedtatte reguleringsplaner skal gi mulighet for etablering av eneboliger, tomannsboliger og leiligheter. Kommunen har tradisjon for utbygging av eneboliger og behovet for leiligheter har derfor funnet sin løsning ved at innbyggere har flyttet til annen kommune. Det bør prioriteres at andelen leiligheter økes. Kommunen skal dessuten være positiv til å bruksendre hytter i bygda slik at spredt boligbygging kan ivaretas og grendemiljøene ønskes opprettholdt.

Befolkningsfremskrivninger vil gi indikasjoner på hvilke områder innsatsen bør rettes mot de neste årene. Foreløpige fremskrivninger viser at antall eldre vil øke fra ca år 2020, slik at det bør vurderes hvilket behov det er for arealer til omsorg- og helseinstitusjoner, leiligheter mv.

5.1.2 Tettstedsutvikling

Tettstedsutvikling er et sentralt tema i kommunens planlegging framover. Tidligere har fokus vært bevaring av grendestrukturen, spredt boligutbygging og kommunal tjenesteproduksjon lagt til grendene. Behovene i dagens samfunn skaper økt etterspørsel etter boområder i nær tilknytning til arbeidsplasser, kommunikasjonsknutepunkt, servicetilbud, kultur- og fritidsaktiviteter. I tillegg til at dette letter hverdagen for folk som både skal arbeide, ta seg av familie og delta i samfunnsaktiviteter, er det en positiv side at en samtidig reduserer behovet for bruk av privat bil. God tettstedsutvikling skal også bidra til at en på best mulig

måte kan ivareta jordvernet i kommunen, det være seg gjennom effektiv arealutnyttelse og fortetting av allerede utbygde områder.

Planbestemmelsene knyttet til kommuneplanens arealdel setter rammer for utforming av nye byggetiltak. Det er da et spørsmål om hvordan vi ønsker framtidens bygg, utforming og materialvalg, både sett i forhold til det typisk stedlige og nye behov og muligheter. Dette gjelder både boliger og næringsbygg og tettstedsutvikling som helhet

I arbeidet med kommuneplanen er det lagt opp til at det skal utvikles et tettsted med sentrumsfasiliteter på Harestua. Det skal bygges opp som en del av utviklingen i Sagparken. Roa er administrasjonssentrum hvor det også skal utvikles plasskrevende næringsvirksomhet.

5.1.3 Klima og energi.

I kommuneplanleggingen vil en måtte møte klimautfordringene på flere måter:

- Planlegge for tilpasning til klimaendringer som alt har skjedd og skjer i økende grad
- Planlegge for en utvikling av samfunnet som bidrar til reduksjon av klimagassutslippene - en særlig utfordring i arealpolitikken på kort og lang sikt
- Planlegge for økt bruk av bioenergi

Kommunedelplan Samfunnsutvikling har en rekke målsettinger i forhold til klima og energi. Det er imidlertid ingen tydelig sammenheng mellom vedtatte mål og faktisk arealbruk i kommunen. Hvis vi i kommunen velger å fortsette som før og ikke gjøre noe med klimagassutslippene i kommunen, vil utslippene i år 2025 ha økt med hele 83 % i forhold til 1991.

Lunner kommune har vedtatt å være proaktive i forhold til reduksjon av klimagassutslipp fra privatbilbruk. Dette kan skje gjennom samordnet areal- og transportplanlegging. Aktuelle tema er bl.a. utvikling av Gjøvikbanen og relokalisering av Harestua stasjon.

5.1.4 Folkehelse

I planleggingen skal oversikt over folkehelseutfordringene legges til grunn slik at en kan utarbeide tiltak for å møte disse utfordringene. Dette kan blant annet omfatte tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold som bolig, utdanning, arbeid og inntekt, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og rusmiddelbruk. En god og oppdatert kunnskapsoversikt skal inngå som grunnlag i alle seks kommunedelplanene.

5.1.5 Naturressurser

Lunner er en av de rikeste kommunene i Oppland når det gjelder biologisk mangfold. Spesielt må kransalgesjøene i nordre del av kommunen fremheves. Forvaltningsmessig har vi et stort ansvar for å beskytte lokalitetene mot

forringelse. Hensynet til biologisk mangfold må sikres slik at viktige områder ikke blir utbygd.

Kommunen må oppfylle sine forpliktelser i forhold til EUs vanndirektiv og Forvaltningsplan for vannregionene. I vannregionmyndighetens tiltaksplan for vannområdet Hadeland er det prioritert en rekke tiltak i forhold i til å redusere forurensningstilførslene fra landbruket, herunder håndtering av gjødsel, endret jordarbeiding og tiltak som skal sikre bedre vannkvalitet.

5.1.6 Samfunnsikkerhet og beredskap

Kommunestyret vedtok i juni 2012 Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for Hadeland. Denne analysen identifiserer hvilke forebyggende tiltak som bør iverksettes for å redusere sannsynligheten for at uønskede hendelser skal inntreffe og avhjelpende tiltak for å begrense konsekvensene dersom det allikevel skulle skje.

I tillegg er Ros-analysen et godt grunnlag for beredskapsplaner. Har en gode beredskapsplaner er dette en hjelp i forhold til å håndtere uønskede hendelser på en tilfredsstillende måte.

§ 4-3 i plan- og bygningsloven stiller krav om risiko- og sårbarhetsanalyse for å sikre at forhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging, avdekkes og legges til grunn for planleggingen. Slike analyser må utføres for nye utbyggingsområder. Dette må gjennomføres på kommuneplannivå, men i tillegg kan det være nødvendig med nærmere utredning før godkjenning av reguleringsplaner.

5.1.7 Landbruk

Landbruket i Lunner er i endring. Tendensen er her den samme som for resten av landet - det blir færre og større driftsenheter og at det totalt sett blir færre husdyr. Det er en utfordring å opprettholde Lunnens relative andel av tradisjonell landbruksproduksjon og sysselsettingen innen landbruket, summen av tradisjonelt landbruk og tilleggsnæringer.

Å opprettholde landbrukets produksjonsarealer er en annen utfordring, herunder redusere nedbyggingen av dyrket mark og produktiv skog. Her er utfordringene stort utbyggingspress på dyrket mark, spesielt rundt Lunner og Roa, stort press som følge av behovet for utbedring av RV4 gjennom bygda og press for utbygging av hytteområder. Det er viktig å opprettholde kulturlandskapet gjennom aktiv bruk. En følge av mindre beitende dyr er gjengroing og tap av biologisk mangfold. Hensynet til jordressursene må ivaretas slik at viktige områder ikke blir nedbygd.

5.1.8 Annen næring

Det er under utvikling flere næringsprosjekter i Lunner som for eksempel Hadelandsparken, utvikling av Roa sør og mot Shell, etablering Harestua sentrum (Sagtomt). Det er også planer for hotell på Bislingen og virksomhet på Solobservatoriet. En strategi for utvikling og etablering av næringsaktivitet og sentrumsutvikling er fraværende. Slik strategi bør utarbeides. Det er da viktig at en tar utgangspunkt i det som er Lunnens fortrinn, nærhet til naturen og nærhet til byen.

Med etablering av hotell på Bislingen, hvor det blir etablert vann- og avløpsanlegg i dette området, aktualiserer dette spørsmålet utbygging av hytter i større målestokk. Her er det behov for å avklare den politiske viljen i forhold til dette.

5.2 Kommuneorganisasjon

En moderne, virkningsfull og helhetlig kommuneorganisasjon må ha fokus på å bygge gode relasjoner både mellom folkevalgte/administrasjon, arbeidsgiver/arbeidsmarked, arbeidsgiver/medarbeider, medarbeider/innbygger og medarbeidere imellom. Arbeidsgivers hovedutfordringer i årene som kommer er å sikre kommuneorganisasjonen:

- 1) Evnen til omstilling, utvikling og nyskaping for å sikre kommunens legitimitet i befolkningen som en forsvarlig forvaltningsmyndighet og god velferdsprodusent.
- 2) Konkurransesevne for nødvendig ekstern rekruttering og intern forvaltning av arbeidskraft gjennom omdømmebygging og frigjøring av menneskelig energi og skaperevne.

Lunner kommune ligger nært til hovedstaden. Kommunen er en attraktiv bo - og etablererkommune i vekst med mange dagpendlere som har sitt arbeid utenfor kommunen. Pendlerne representerer et potensial av arbeidskraft for kommunen. Dette ansees som et mulig konkurransefortrinn i den framtidige kampen om arbeidskraften.

5.3 Kultur

Det er i ulike sammenhenger et udekket behov for egnede lokaler. Dette kan dreie seg om alt fra møteplasser og lokaler for kulturskoler til lokaler for utstillinger og større arrangementer. Denne utfordringen bør bl.a. tas hensyn til ved utvikling av Harestua sentrum.

De frivillige lag og foreningene er en betydelig ressurs både for barn og voksne. Kommunen kan støtte opp under frivilligheten med økonomisk støtte og tilrettelegging. Framtidens utfordringer innen velferd krever et tettere samarbeid med frivilligheten. Frivilligsentralen vil være en viktig møteplass.

Idrett er viktig i et folkehelseperspektiv. Manglende fysisk aktivitet i befolkningen og frafall blant barn og unge er en realitet. Kommunen kan bidra med egnede

lokaler, anlegg samt tilrettelegging for friluftsliv og bevisstgjøre folk i forhold til ansvaret for egen helse.

Det finnes ingen plan for forvaltning av kulturminner. Dette kan imidlertid realiseres gjennom et felles planarbeid med Gran og Jevnaker kommuner.

Bibliotekstrukturen er under utredning. Dette omfatter både struktur i forhold til hovedbibliotek og filialer, samarbeidet med skolebibliotekene, lokalenes utforming og innholdet i tjenesten. Denne utredningen må følges opp med nødvendige tiltak i forhold til lokaler.

5.4 Oppvekst

For å skape best mulig oppvekstvilkår for barn og unge og for at disse skal få størst mulig utbytte av de kommunale tjenestene, skal følgende prinsipper ligge til grunn for kommunens tjenesteproduksjon:

- Tidlig innsats
  - Forebygging skal prioriteres
  - Maksimal effekt av innsats
  - Bedret livskvalitet
  - Større mulighet for ønsket utvikling
- Helhetlige tilbud
  - Tverrfaglig samarbeid
  - Hensiktsmessige arenaer for formelt samarbeid
  - Velfungerende samarbeidsrutiner

Økt folketall utfordrer kommunen med hensyn til dimensjonering og lokalisering av barnehager. Tilsvarende gjelder i forhold til skolekapasitet. Avgjørende for sammensetningen av befolkningsveksten er hva vi legger til rette for, om det er boliger som passer for barnefamilier eller i større grad botilbud som tiltrekker seg eldre mennesker.

Lunner er en kommune med stor grad av pendlere. Dette kan gi utfordringer knyttet til åpningstider i barnehager og skolefritidsordninger.

Integrering av alle elever i skolen har medført utfordringer i forhold til tiltak for de aller tyngste brukerne. Det bør også vurderes om vi kan oppnå gode tilbud gjennom interkommunale løsninger.

Utviklingen innen barnevern, pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) og helsestasjonstjeneste har gått mot mer kompliserte saker og økt behov for hjelp fra ulike tjenester. En antar at denne utviklingen vil fortsette og det vil sannsynligvis medføre økt behov for ulike former for samarbeid mellom de ulike tjenestene, også interkommunalt, og et økt ressursbehov.

Voksenopplæringa har hatt en betydelig økning i minoritetsspråklige elever de siste årene. Utviklingen de nærmeste årene vil være avhengig av den internasjonale situasjonen og nasjonal politikk. Dersom det på nytt blir en økning i antall asylsøkere som kommer til Norge, et økt antall innvandrere med rett og plikt til

norskopplæring og en tendens til større familieinnvandring fra EU-land vil dette få betydelige konsekvenser for omfanget av voksenopplæringen.

5.5 Omsorg

Det skal legges til rette for at innbyggerne skal kunne bo lengst mulig i sitt eget hjem. Det er derfor viktig at det legges til rette botilbud sentralt. Sentrumsfasiliteter i gangavstand er av stor betydning. Videre bør de kommunale tjenestene organiseres slik at det gir det best mulige tilbudet innen gitte økonomiske rammer. Dette gjelder både lokalisering, kompetanse og dimensjonering.

Helse og omsorgstjenestene i kommunene vil i de neste årene være i stor forandring. Samhandlingsreformen som trådte i kraft 1.1.2012 er en stor helsereform. Reformen innebærer at ressurser og oppgaver overføres fra spesialisthelsetjenesten til kommunen. Videre skal kommunen overta behandlingen av mange pasienter før, etter og istedenfor sykehusinnleggelse. Det vil også bli en stor styrking av fastlegeordningen og satsing på det forebyggende helsearbeidet. En kommunal medfinansiering av spesialisthelsetjenesten og overføring av det økonomiske ansvaret for utskrivingsklare pasienter ved sykehusene til kommunene, vil få store konsekvenser for kommunens dimensjonering av helsetilbud og sykehjem. Det må i kommuneplanarbeidet utredes hvordan kommunens helsetjenester skal dimensjoneres for å ivareta de nye oppgavene. Kommunesamarbeid om helsetjenester er under vurdering.

5.6 Teknisk

Kommunen må oppfylle sine forpliktelser i forhold til EUs vanddirektiv og Forvaltningsplan for vannregionene. I vannregionmyndighetens tiltaksplan for vannområdet Hadeland er det prioritert tilkobling til offentlig avløp av bebyggelse i Oppdalen (Svingen- Maurtvedt- Bratlia) på grunn av forurensningssituasjonen i Vigga. Det er generelt utfordringer knyttet til eksisterende ledningsnett, dette både i forhold til utlekking i ledningsnettet for vann og innlekking i ledningsnettet for avløp. I tillegg til at det planlegges systematisk utskifting av ledningsnettet er det viktig at nye utbyggingsområder blir lokalisert slik at de kobles til det offentlige nettet.

Det interkommunale vannverket forsyner i dag Gran kommunale vannverk (Gran og Jaren) samt Lunner kommunale vannverk (Grindvoll, Lunner, Roa, Grua og et mindre område ved Harestua). Det er forutsatt at Brandbu vannverk skal nedlegges og at abonnentene skal forsynes fra det interkommunale vannverket. Vannverket produserer pr. i dag om lag 2,0 mill m³ pr. år. Lekkasjer fra ledningsnettet utgjør en stor andel av vannforbruket. Overslagsmessige beregninger indikerer at lekkasjeandelen er ca 55 % både ved Gran kommunale vannverk og Lunner kommunale vannverk. Utvidelse av forsyningsområdet med Brandbu og etter hvert også Lygna medfører behov for økt vannproduksjon ved det interkommunale vannverket. Lekkasjeandelen er relativt høy og det er viktig å redusere lekkasjene for å begrense det totale vannbehovet mest mulig.

Lunner kommune bruker ca. 4 mill. kroner pr. år til skoleskys. Trafikksikkerhetstiltak vil kunne gi uttelling i forhold til klima og energi, skoleskys og folkehelse. Framtidig utbygging bør i tillegg lokaliseres slik at elever kan gå til skolen og til fritidsaktiviteter. Boligbygging må også ta hensyn til at en får nærhet til offentlig kommunikasjon og arbeidsplasser.

Hva vil vi med det offentlige uterom? Dette har i liten grad hatt fokus i Lunner kommune. Det vil aktualiseres i forhold til framtidig sentrumsutvikling.

6 Vedlegg

6.1 Kommunens planstruktur

6.2 Dette har andre bestemt

6.3 Hva forteller tall og statistikk

6.4 Mulige utviklingsveier

6.5 Kapasitet sosial og teknisk infrastruktur

6.6 Bo- og næringsutvikling i Lunner

6.7 Økonomiske konsekvenser av ønsket utvikling

Vår ref.: 08/2026-431